

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

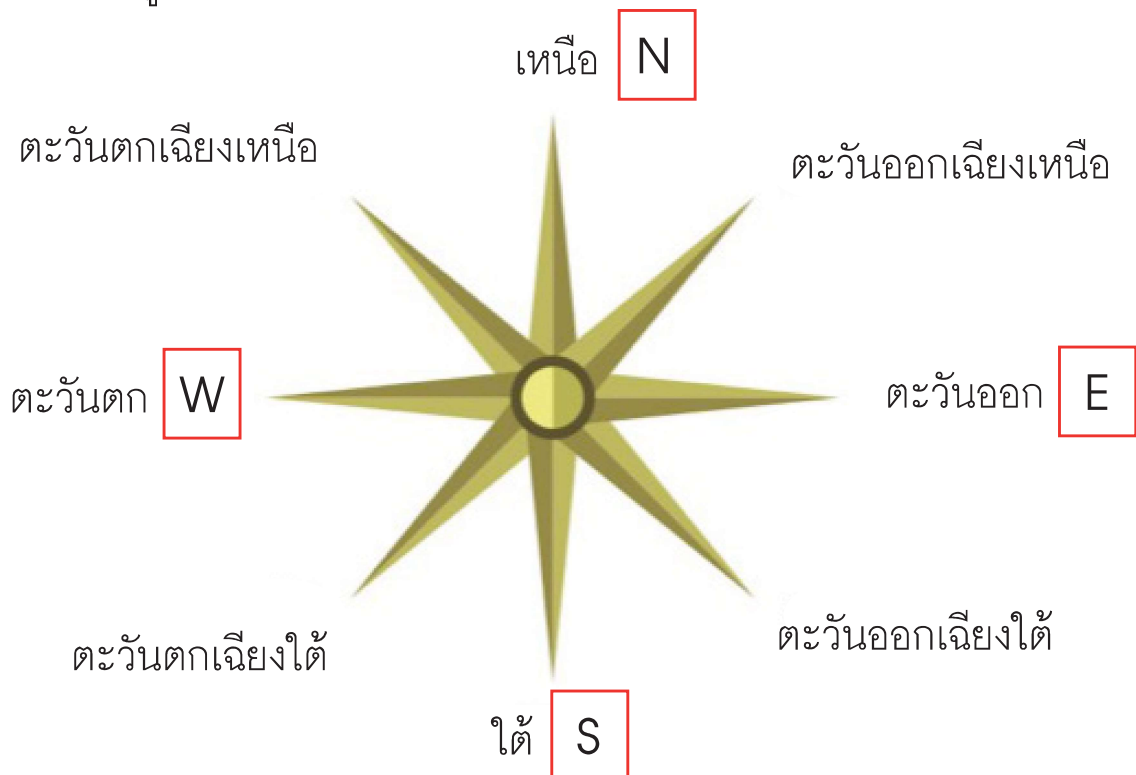
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

บ. ๔.๑ / พ. ๑.๓ - ๐๑

ใบความรู้เรื่องการกำหนดทิศ

โลกหมุนรอบตัวเองไปพร้อม ๆ กับการโคจรรอบดวงอาทิตย์ในทิศทางทวนเข็มนาฬิกาเมื่อมองจากบริเวณเหนือขั้วโลกเหนือ ทำให้เกิดปรากฏการณ์การขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการกำหนดทิศ โดยทิศต่าง ๆ จะเป็นดังนี้ คนบนโลกจะเรียกชื่อด้านที่มองเห็นดวงอาทิตย์ขึ้นจากขอบฟ้าว่า **ทิศตะวันออก** และเรียกด้านที่มองเห็นดวงอาทิตย์ตกกลับขอบฟ้าว่า **ทิศตะวันตก** ส่วน**ทิศเหนือ**คือด้านที่อยู่ทางขั้วโลกเหนือ และ**ทิศใต้**คือด้านที่อยู่ทางขั้วโลกใต้ เราสามารถหาทิศเหนือและทิศใต้ได้จากแม่เหล็ก หรือเข็มทิศ นอกจากนี้ยังมีทิศอื่น ๆ ที่อยู่ระหว่างทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ทิศเหนือ และทิศใต้ ดังรูปที่ ๔

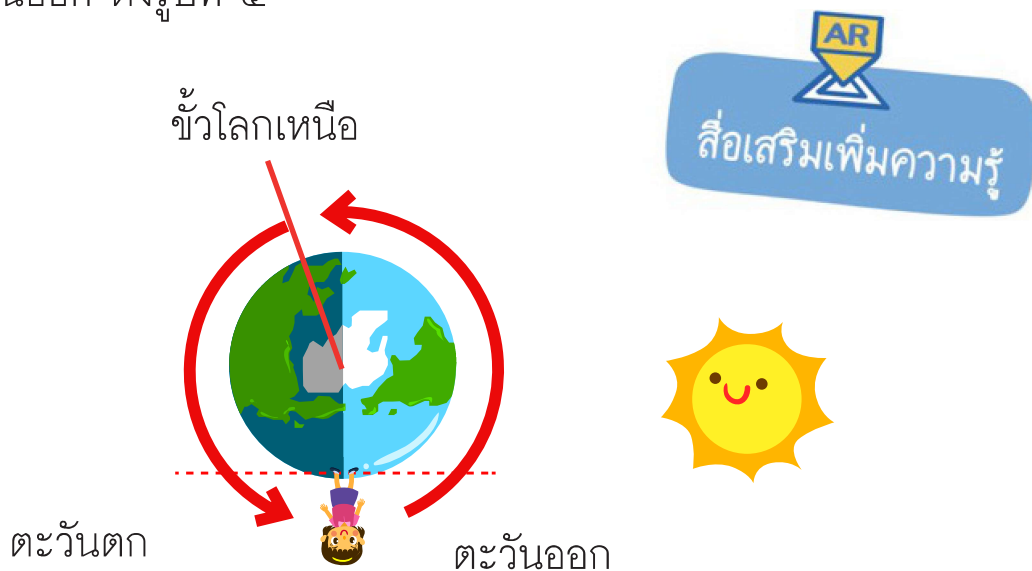
รูปที่ ๔ การกำหนดทิศ

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

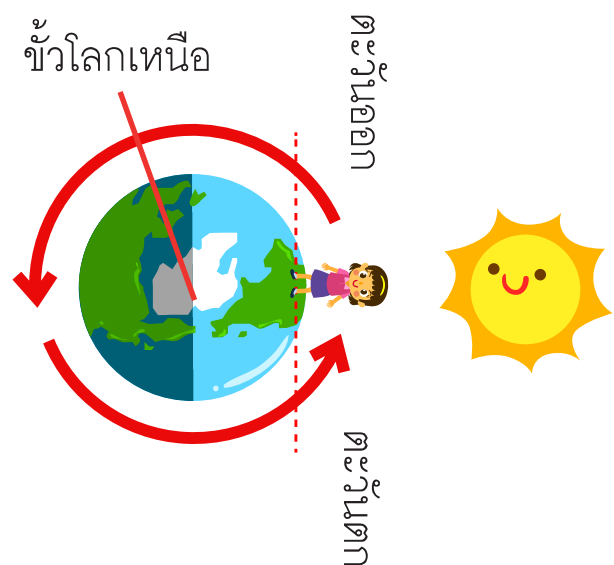
บ. ๔.๑ / ผ. ๑.๓ - ๐๑

จากแบบจำลองพบว่า เมื่อผู้สังเกตบนโลกอยู่ในตำแหน่งที่ ๑ จะมองเห็น
ดวงอาทิตย์ปรากฏขึ้นจากขอบฟ้าทางขวามือ ซึ่งคนบนโลกกำหนดให้เป็น
ทิศตะวันออก ดังรูปที่ ๕

รูปที่ ๕ ทิศกับผู้สังเกตบนโลก ณ ตำแหน่งที่ ๑

เมื่อโลกหมุนไปจนผู้สังเกตอยู่ใน
ตำแหน่งที่ ๒ ผู้สังเกตจะเห็น
ดวงอาทิตย์อยู่กลางศีรษะขณะที่
ขวามือของผู้สังเกตยังคงเป็น
ทิศตะวันออก ดังรูปที่ ๖

รูปที่ ๖ ทิศกับผู้สังเกตบนโลก ณ ตำแหน่งที่ ๒

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

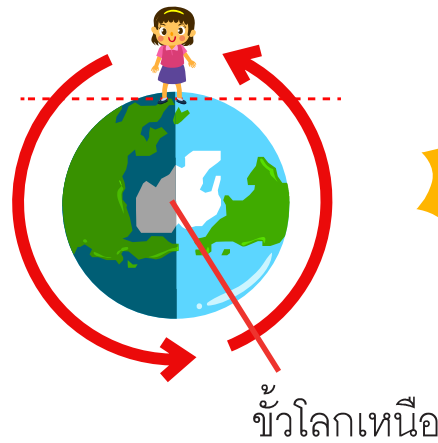

บ. ๔.๑ / พ. ๑.๓ - ๐๑

เมื่อโลกหมุนไปจนผู้สังเกตอยู่ในตำแหน่งที่ ๓ ผู้สังเกตจะมองเห็นดวงอาทิตย์อยู่ทางซ้ายมือ กำหนดเป็นทิศตะวันตก ดังรูปที่ ๗

ตะวันออก

ตะวันตก

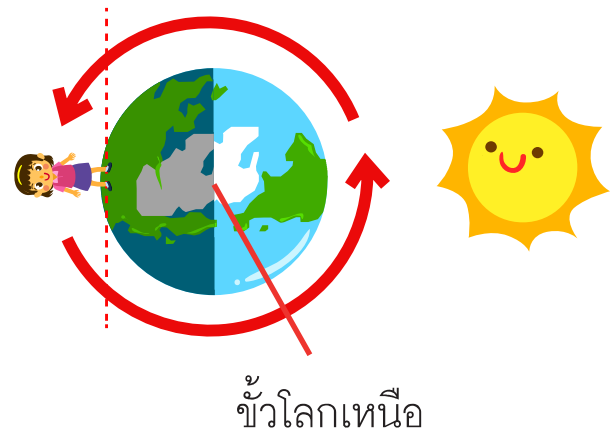

รูปที่ ๗ ทิศกับผู้สังเกตบนโลก ณ ตำแหน่งที่ ๓

เมื่อโลกหมุนไปจนผู้สังเกตอยู่ในตำแหน่งที่ ๔ จะเป็นเวลากลางคืน มองไม่เห็นดวงอาทิตย์ ดังรูปที่ ๘

ตะวันตก

ตะวันออก

รูปที่ ๘ ทิศกับผู้สังเกตบนโลก ณ ตำแหน่งที่ ๔

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จริง ๆ แล้วดวงอาทิตย์ไม่ได้เคลื่อนที่ขึ้นจากขอบฟ้าทางทิศตะวันออกและตกลงขอบฟ้าทางทิศตะวันตก แต่การที่เรามองเห็นดวงอาทิตย์ปรากฏขึ้นและตกลงขอบฟ้า เป็นเพราะโลกหมุนรอบตัวเอง การมองเห็นดวงอาทิตย์ขึ้นและตกนำมาใช้กำหนดทิศ